

**کارگاه اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم
اداره کل امور مالیاتی استان فارس
تابستان ۱۳۹۵**

فهرست مطالب مطروحه در کارگاه

بخش اول – معافیت های مالیاتی

بخش دوم – تکالیف مودیان در خصوص تسلیم اظهارنامه مالیاتی و نحوه تحریر و نگهداری دفاتر

بخش سوم – تکالیف مودیان در خصوص مقررات ماده ۱۶۹

بخش چهارم – جرایم و جرم مالیاتی

بخش پنجم – مراجع حل اختلاف مالیاتی

بخش ششم – مالیاتهای تکلیفی

بخش هفتم – شرکتهای دانش بنیان و فعالین در پارک های علم و فناوری

تاریخ اجرایی شدن قانون مالیات های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱

به طور کلی :

تاریخ اجرای قانون مذکور از ابتدای سال ۱۳۹۵ می باشد.

به طور خاص :

اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل که شروع سال مالی از ۱۳۹۴/۱/۱ و بعد آن می باشد، در موارد زیر مشمول احکام این قانون هستند :

تسلیم اظهارنامه، ترتیب رسیدگی، مقررات ماده ۲۷۲ و نرخ مالیاتی

استثنائات :

۱- معافیت موضوع ماده ۱۴۱ حاصل از صادرات از ابتدای برنامه ششم توسعه

۲- جرایم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر مصوب ۱۳۸۰ از ۱۳۹۱/۱/۱

* نحوه اجرای قانون مالیاتهای مستقیم با توجه به تمدید قانون برنامه پنجم توسعه:

به موجب بند ح تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۵، اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ و همچنین احکام مالیاتی قوانین رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ و الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در سال ۱۳۹۵ مجری می باشد.

قوانین لغو شده به واسطه اجرای اصلاحیه از ۱۳۹۵/۱/۱

۱- مواد (۲۹) و (۷۱) قانون نظام صنفی کشور اصلاحی مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۲

(ماده ۲۹- اتحادیه‌ها می‌توانند وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت را طبق مقررات و قوانین جاری در راستای قرارداد تنظیمی و در قبال اخذ کارمزد عهده‌دار شوند و مبالغ وصول شده بابت مالیات، عوارض یا هزینه خدمات را بلافاصله به حساب قانونی مربوطه واریز کنند.

ماده ۷۱- به‌منظور تسهیل داد و ستد، ثبت و مستندسازی، نظارت بر قیمت‌ها و شفافیت در مبادلات اقتصادی، افراد صنفی عرضه‌کننده کالا یا خدمات مکلفند مطابق اولویت‌بندی مشاغل که هر سال اعلام می‌شود از سامانه صندوق مکانیزه فروش (posse) استفاده نمایند. معادل هزینه‌های انجام‌شده بابت خرید، نصب و راه‌اندازی دستگاه صندوق فروش اعم از سخت‌افزاری و نرم‌افزاری توسط صاحبان مشاغل مذکور، از درآمد مشمول مالیات مؤدیان مزبور در اولین سال استفاده قابل‌کسر است. عدم‌استفاده صاحبان مشاغل مذکور از صندوق فروش در هر سال، موجب محرومیت از معافیت‌های مالیاتی مقرر در قانون برای سال مربوط می‌شود.

۲- ماده (۱۷) قانون استفاده از حداکثر توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۹۱/۵/۱

(ماده ۱۷- افزایش سرمایه بنگاه‌های اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های آنها، از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به مدت پنج سال از شمول مالیات معاف است مشروط بر آن که متعاقب آن به نسبت استهلاک دارایی مربوطه و یا در زمان فروش، مبنای محاسبه مالیات اصلاح گردد و بنگاه یادشده طی پنج سال اخیر تجدید ارزیابی نشده باشد.)

قوانین لغو شده به واسطه اجرای اصلاحیه از ۱۳۹۵/۱/۱

۳- ماده (۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۴

(ماده ۶- قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۳/۱۲/۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می گردد:

الف - تبصره (۲) ماده (۱۳۲) به شرح ذیل اصلاح می گردد:

بعد از کلمه «به استثنای» عبارت «واحدهای تولیدی فن آوری اطلاعات با تایید وزارتخانه های ذیربط و» اضافه می شود.

ب - عبارت زیر به انتهای تبصره (۳) ماده (۱۳۸) اضافه می شود:

«کارخانه های واقع در شعاع یکصد و بیست کیلومتری تهران و حوزه استحفاظی شهرهای بزرگ (مشهد، تبریز، اهواز، اراک، شیراز و اصفهان) که تاسیسات خود را کلا به شهرکهای صنعتی مصوب انتقال دهند، از تاریخ بهره برداری در محل جدید از نصف مدت معافیت مالیاتی موضوع این تبصره برخوردار خواهند شد.»

۴- استثنای مذکور در بند (ج) ماده (۱) و ماده (۶) قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی مصوب ۱۳۸۶

(ج - دفاتر اسناد رسمی مکلفند هنگام نقل و انتقال عین املاک، مفاسد حساب مالیاتی و بدهی موضوع ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ را از انتقال دهنده مطالبه و شماره آن را در سند تنظیمی قید نمایند مگر اینکه انتقال گیرنده ضمن سند تنظیمی متعهد به پرداخت بدهی احتمالی گردد که در این صورت متعاملین نسبت به پرداخت آن مسؤولیت تضامنی خواهند داشت.

ماده ۶ - هرگونه انتقال بلاعوض به نفع دولت و شهرداریها از پرداخت عوارض و اخذ هرگونه گواهی به استثناء پاسخ استعلام از اداره ثبت اسناد و املاک محل، معاف می باشد.)

۵- ماده ۶۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴

(ماده ۶۶ - در راستای منظور نمودن معافیتهای مالیاتی برای سرمایه گذاری صنعتی، استثنای مذکور در تبصره (۲) ماده (۱۳۲) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ حذف و صدور پروانه تأسیس تنها در مواردیکه برخوردار از معافیت مالیاتی باشد، مجاز است.)

بخش اول

معافیت های مالیاتی

**معافیت های مالیاتی در اصلاحیه مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم و
قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور**

ماده ۱۳۳

ماده ۱۳۲

تبصره ماده ۱۳۱

**تبصره ۷ ماده
۱۰۵**

ماده ۱۴۱

ماده ۱۳۹

ماده ۱۳۸ مکرر

ماده ۱۳۴

**تبصره ۱ ماده
۱۴۹**

**ماده ۱۴۳ مکرر
و ماده ۱۴۵**

معافیت نرخ مالیات عملکرد اشخاص حقوقی بابت افزایش درآمد ابرازی

۱- میزان معافیت:

- به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ ماده ۱۰۵ کسر می گردد.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- ابراز درآمد

- افزایش درآمد ابرازی حداقل ده درصد بیشتر از درآمد ابرازی سال گذشته

- تسویه بدهی مالیاتی سال قبل

- ارائه اظهارنامه مالیاتی

معافیت نرخ مالیات عملکرد اشخاص حقیقی بابت افزایش درآمد ابرازی

۱- میزان معافیت:

- به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ ماده ۱۳۱ کسر می گردد.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- ابراز درآمد

- افزایش درآمد ابرازی حداقل ده درصد بیشتر از درآمد ابرازی سال گذشته

- تسویه بدهی مالیاتی سال قبل

- ارائه اظهارنامه مالیاتی

معافیت ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم

افزایش نیروی کار شاغل

درآمدهای خدماتی
بیمارستان ها، هتلها و مراکز
اقامتی گردشگری

واحدهای تولید فناوری
اطلاعات

واحدهای تولیدی و معدنی

دفاتر گردشگری و زیارتی

ناسیسات ایرانگردی و
جهانگردی

درآمد تولیدی شرکتهای
خارجی

سرمایه گذاری مجدد و
درآمدهای حمل و نقل

معافیت موضوع مواد ۱۳۲ و
۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم
مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

هزینه های تحقیقاتی و
پژوهشی

معافیت واحدهای تولیدی و معدنی

۱- میزان معافیت:

-صد در صد درآمد ابرازی ناشی از فعالیت های تولیدی و معدنی واحدهای تولیدی و معدنی، اشخاص حقوقی غیر دولتی:

در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۰ سال و در سایر مناطق به مدت ۵ سال

-در صورت استقرار در شهرکهای صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی:

در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۳ سال و در سایر مناطق به مدت ۷ سال
به نرخ صفر مشمول مالیات است.

معافیت واحدهای تولیدی و معدنی

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- صدور پروانه بهره برداری یا قرارداد استخراج و فروش از طرف وزارتخانه ذیربط از تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱ و به بعد

- عدم استقرار در شعاع ۱۲۰ کیلومتری مرکز تهران به استثنای شهرکهای صنعتی استانهای قم و سمنان
- عدم استقرار در شعاع ۵۰ کیلومتری مرکز اصفهان و ۳۰ کیلومتری مراکز سایر استانها و شهرهای با جمعیت بیش از سیصدهزار نفر به استثنای شهرکهای صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی مستقر در فواصل این بند
- عدم استفاده از معافیت موضوع بند (ث) ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم برای احداث واحد تولیدی و معدنی

- ابراز درآمد حاصل از فعالیت تولیدی یا معدنی

- تعلق واحد تولیدی و معدنی به اشخاص حقوقی غیر دولتی
- تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری

معافیت واحدهای تولیدی و معدنی

۳- موارد قابل توجه:

- منظور از درآمد ابرازی جمع کل فروش و سایر درآمدهای ابرازی می باشد و هزینه های برگشتی مربوط به درآمدهای ابرازی تاثیری بر میزان معافیت ندارد.

- تولید مازاد بر ظرفیت مندرج در پروانه بهره برداری و همچنین درآمدهای حاصل از فروش ضایعات و تولیدات کارمزدی محصولات موضوع پروانه بهره برداری واحدهای تولیدی و معدنی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مالیاتی، با رعایت مقررات مشمول محاسبه مالیات با نرخ صفر این ماده می باشند.
- درآمدهای کتمان شده مشمول نرخ صفر نمی باشد.

- درآمد ابرازی ناشی از فعالیت های تولیدی و معدنی واحدهای تولیدی و معدنی متعلق به اشخاص حقوقی دولتی و اشخاص حقیقی مشمول نرخ صفر نمی باشد.

معافیت واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات

۱- میزان معافیت:

- صد در صد درآمد ابرازی ناشی از فعالیت های تولیدی واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات اشخاص حقوقی غیر دولتی:

در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۰ سال و در سایر مناطق به مدت ۵ سال

- در صورت استقرار در شهرکهای صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی:

در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۳ سال و در سایر مناطق به مدت ۷ سال به نرخ صفر مشمول مالیات است.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- دارای پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذی ربط، با تأیید معاونت علمی و فناوری رییس جمهور از تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱ و به بعد

- عدم استفاده از معافیت موضوع بند (ث) ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم برای احداث واحد تولید فناوری اطلاعات

- ابراز درآمد بابت خدمات مذکور

- تعلق مالکیت واحد تولید فناوری اطلاعات به اشخاص حقوقی غیر دولتی

- تسلیم اظهارنامه، ارائه دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری

معافیت واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات

۳- موارد قابل توجه:

- منظور از درآمد ابرازی جمع کل فروش و سایر درآمدهای ابرازی می باشد و هزینه های برگشتی مربوط به درآمدهای ابرازی تاثیری بر میزان معافیت ندارد.

- محاسبه مالیات با نرخ صفر واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات شامل درآمدهای حاصل از تولید محصولات موضوع پروانه بهره برداری می باشد و به سایر درآمدهای واحدهای مذکور از قبیل درآمدهای حاصل از پشتیبانی تسری ندارد.

- درآمدهای کتمان شده مشمول نرخ صفر نمی باشد.

- واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات در تمام نقاط کشور مشمول نرخ صفر این ماده می باشند.

- درآمد ابرازی واحدهای فناوری اطلاعات متعلق به اشخاص حقوقی دولتی و اشخاص حقیقی مشمول نرخ صفر نمی باشد.

درآمدهای خدماتی بیمارستان ها، هتلها و مراکز اقامتی گردشگری

۱- میزان معافیت:

-صد در صد درآمد ابرازی ناشی از فعالیت های خدماتی بیمارستانها، هتلها و مراکز اقامتی گردشگری، اشخاص حقوقی غیر دولتی:

در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۰ سال و در سایر مناطق به مدت ۵ سال

-در صورت استقرار در شهرکهای صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی:

در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۳ سال و در سایر مناطق به مدت ۷ سال به نرخ صفر مشمول مالیات است.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

-صدور مجوز از مراجع قانونی ذی ربط، از تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱ و به بعد

-عدم استفاده از معافیت موضوع بند (ث) ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم برای احداث بیمارستان، هتل و مراکز گردشگری

-ابراز درآمد (درآمدهای کتمان شده از شمول این مقررات خارج است)

-تعلق مالکیت بیمارستانها، هتلها و مراکز اقامتی به اشخاص حقوقی غیر دولتی

-تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری

درآمدهای خدماتی بیمارستان ها، هتلها و مراکز اقامتی گردشگری

۳- موارد قابل توجه:

- منظور از درآمد ابرازی جمع کل فروش و سایر درآمدهای ابرازی می باشد و هزینه های برگشتی مربوط به درآمدهای ابرازی تاثیری بر میزان معافیت ندارد.
- محاسبه مالیات با نرخ صفر صرفاً درخصوص درآمد ابرازی خدمات بیمارستان ها، هتلها و مراکز اقامتی و به سایر درآمدهای واحدهای مذکور نمی باشد.
- درآمدهای کتمان شده مشمول نرخ صفر نمی باشد.
- بیمارستان ها، هتلها و مراکز اقامتی در تمام نقاط کشور مشمول نرخ صفر این ماده می باشند.
- درآمد ابرازی بیمارستان ها، هتلها و مراکز اقامتی متعلق به اشخاص حقوقی دولتی و اشخاص حقیقی مشمول نرخ صفر نمی باشد.

افزایش نیروی کار شاغل

۱- میزان معافیت:

به ازای افزایش حداقل ۵۰٪ نیروی کار شاغل در هر سال در دوره معافیت نسبت به سال قبل، یک سال به دوره معافیت واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم اضافه می شود.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- دارای بودن بیش از ۵۰ نفر نیروی کار شاغل
- تایید تعداد نیروی کار و افزایش مذکور توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تامین اجتماعی
- عدم کاهش نیروی کار بعد از افزایش (بازنشستگی، بازریدی و استعفا کاهش محسوب نمی شود)

۳- موارد قابل توجه:

- در دوران معافیت، پس از افزایش نیروی کار در هر سال در صورتی که نیروی کار از حداقل افزایش مذکور کاهش یابد، مدت معافیت مربوط افزایش نخواهد یافت.
- در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور (پنجاه درصد) در سال بعد از برخورداری از این مشوق (به استثنای افرادی که بازنشسته، بازریدی و مستعفی می شوند) واحدهایی که از مشوق مالیاتی این تبصره استفاده کرده اند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می شود.

سرمایه گذاری مجدد و درآمدهای حمل و نقل

۱- میزان معافیت:

الف- در مناطق کمتر توسعه یافته، صد در صد (۱۰۰٪) مالیات سالهای بعد از دوره محاسبه با نرخ صفر مذکور در صدر ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم و همچنین صد در صد (۱۰۰٪) مالیات درآمدهای واحدهای حمل و نقل مستقر در مناطق مذکور، حداکثر تا معادل **میزان سرمایه گذاری انجام شده** یا معادل **دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده** به نرخ صفر مشمول مالیات است.

ب- در سایر مناطق، پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سالهای بعد از دوره محاسبه با نرخ صفر مذکور در صدر ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم و همچنین پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات درآمدهای واحدهای حمل و نقل مستقر در این مناطق، حداکثر تا معادل **میزان سرمایه گذاری انجام شده** یا معادل **سرمایه ثبت و پرداخت شده** به نرخ صفر مشمول مالیات است.

در صورت مشارکت سرمایه گذاران خارجی:

- به ازای هر ۵٪ مشارکت سرمایه گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران در سرمایه گذاری مجدد معادل ۱۰٪ به سقف سرمایه ثبت و پرداخت شده مذکور و حداکثر تا ۵۰٪ حسب مورد اضافه می شود.

سرمایه گذاری مجدد و درآمدهای حمل و نقل

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- صدور مجوز از طرف مراجع قانونی ذی ربط، از تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱ و به بعد
  - ابراز درآمد در سنوات بعد از انجام سرمایه گذاری
  - پرداخت و ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکتها بعد از اخذ مجوز سرمایه گذاری
  - عدم کاهش سرمایه ثبت و پرداخت شده مذکور بعد از استفاده از معافیت
  - مخارج مربوط به زمین حداکثر تا سقف میزان مبالغ تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده قابل محاسبه است
  - واحد مذکور متعلق به اشخاص حقوقی غیر دولتی باشد
  - تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری
  - عدم امکان برخورداری از معافیت این بند در صورتی که از معافیت صدر ماده استفاده شده باشد
- ### علاوه بر موارد فوق در خصوص واحدهای تولیدی و معدنی:
- عدم استقرار در شعاع ۱۲۰ کیلومتری مرکز تهران به استثنای شهرکهای صنعتی استانهای قم و سمنان
  - عدم استقرار در شعاع ۵۰ کیلومتری مرکز اصفهان و ۳۰ کیلومتری مراکز سایر استانها و شهرهای با جمعیت بیش از سیصد هزار نفر به استثنای شهرکهای صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی مستقر در فواصل این بند
  - مخارج مربوط به زمین جزو سرمایه گذاری لحاظ نمی شود.

سرمایه گذاری مجدد و درآمدهای حمل و نقل

۳- موارد قابل توجه:

- واحدهای موضوع این ماده می‌بایست قبل از شروع سرمایه گذاری مجوز قانونی لازم را از مراجع ذی‌ربط اخذ نموده باشند.

- در صورت عدم افزایش سرمایه معادل سرمایه گذاری انجام شده متناسب با افزایش سرمایه به عمل آمده امکان برخورداری از این مشوق را دارند.

- در صورت کاهش سرمایه ثبت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده استفاده کرده‌اند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود.

- درآمدهای کتمان شده، مشمول محاسبه مالیات با نرخ صفر نمی‌باشند.

- سرمایه گذاری مجدد در واحدهای تولیدی و معدنی و واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات و بیمارستان‌ها، هتلها و مراکز اقامتی متعلق به اشخاص حقوقی دولتی و اشخاص حقیقی مشمول استفاده از این مشوق نرخ صفر نمیباشد.

درآمد تولیدی شرکتهای خارجی

۱- میزان معافیت:

صد در صد درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی با نشان معتبر از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولیدی ایرانی در دوره محاسبه با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور (واحد تولیدی ایرانی) به نرخ صفر مشمول مالیات است و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد تخفیف در نرخ مالیاتی برخوردار است.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولیدی ایرانی (واحدهای ایرانی متعلق به اشخاص حقوقی غیر دولتی)
- استفاده از ظرفیت خالی واحدهای تولیدی داخلی در ایران
- صادرات حداقل ۲۰ درصد تولیدات هر سال در همان سال تولید
- ابراز درآمد تولیدی (درآمدهای کتمان شده مشمول این معافیت نمی گردد)
- عدم استقرار واحد تولیدی در شعاع ۱۲۰ کیلومتری مرکز تهران به استثنای شهرکهای صنعتی استانهای قم و سمنان
- عدم استقرار واحد تولیدی در شعاع ۵۰ کیلومتری مرکز اصفهان و ۳۰ کیلومتری مراکز سایر استانها و شهرهای با جمعیت بیش از سیصد هزار نفر به استثنای شهرکهای صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی
- تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری

تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی

۱- میزان معافیت:

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی کلیه تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره برداری از مراجع قانونی دی ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال (سال ۱۴۰۰) معاف است.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- اخذ پروانه بهره برداری تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی قبل از ۱۳۹۵/۱/۱
- ابراز درآمد حاصل از تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی (درآمدهای کتمان شده مشمول این معافیت نمی گردد)
- معافیت قابل تسری به درآمد حاصل از واگذاری تاسیسات مذکور نخواهد بود.
- درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مشمول این معافیت نمی باشد.
- تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری
- نوع مالکیت تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی مذکور از حیث شخصیت حقیقی یا حقوقی و همچنین خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیر دولتی تاثیری در اعمال معافیت ندارد.
- مالکیت اشخاص حقیقی و یا اشخاص حقوقی در تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی تاثیری بر اعمال معافیت ندارد.

دفاتر گردشگری و زیارتی

۱- میزان معافیت:

صد در صد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه مشمول مالیات با نرخ صفر است.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- اخذ مجوز از مراجع قانونی ذی ربط
- ابراز درآمد بابت جذب گردشگر خارجی و یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه (درآمدهای کتمان شده مشمول این معافیت نمی گردد)
- تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری
- نوع مالکیت دفاتر گردشگری و زیارتی مذکور از حیث شخصیت حقیقی یا حقوقی و همچنین خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیر دولتی تاثیری در اعمال معافیت ندارد.

هزینه های تحقیقاتی و پژوهشی

۱- میزان بخشودگی:

معادل هزینه های تحقیقاتی و پژوهشی از مالیات ابرازی سال انجام هزینه و حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می شود.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- درآمد ناخالص ابرازی حاصل از فعالیت تولیدی و معدنی واحدهای تولیدی و صنعتی از ۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال کمتر نباشد.

- واحد تولیدی و معدنی متعلق به اشخاص حقوقی خصوص و تعاونی باشد.

- واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره برداری از وزارتخانه ذیربط باشد.

- عقد قرارداد با دانشگاهها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شده باشد.

- تایید قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی در چارچوب نقشه جامع علمی کشور توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و ثبت در سامانه اطلاعاتی شورای علوم، تحقیقات و فناوری (عتف)

- ارائه گزارش پیشرفت سالانه قرارداد تحقیقاتی و پژوهشی که به تصویب شورای پژوهش و مراکز تحقیقاتی مربوطه (مجری طرف قرارداد) رسیده باشد.

- تسلیم اظهارنامه مالیاتی و ارائه دفاتر و اسناد و مدارک

هزینه های تحقیقاتی و پژوهشی

۳- موارد قابل توجه:

- درآمد حاصل از فروش ضایعات کالای تولیدی و خدمات انجام شده بوسیله ماشین آلات تولیدی نیز جزء درآمد حاصل از فعالیت تولیدی محسوب می گردد.

- در صورتی که مالکیت واحد تولیدی و صنعتی متعلق به اشخاص حقوقی دولتی و یا نهادهای عمومی غیر دولتی و یا به صورت توامان اشخاص مذکور مالکک بیش از ۵۰ درصد مالکیت واحد تولیدی و صنعتی باشند بخشودگی قابل اعمال نمی باشد، همچنین این بخشودگی در خصوص واحدهای تولیدی و صنعتی متعلق به اشخاص حقیقی نیز قابل اعمال نمی باشد.

- بخشودگی مالیاتی مزبور صرفاً در خصوص هزینه های حاصل از طرح های تحقیقاتی و پژوهشی بوده و قابل تسری به هزینه های حاصل از سایر فعالیت های اشخاص مندرج در صدر بند س ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم نمی گردد.

- هزینه هایی که قبل از لازم الاجرا شدن این قانون (۱۳۹۵/۱/۱) شروع شده اند شامل این بخشودگی نمی گردند.

- معادل مبلغ منظور شده هزینه های تحقیقاتی و پژوهشی به حساب مالیات اشخاص صدر الذکر، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

معافیت حاصل از مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

با توجه به ماده ۱۴۶ قانون مالیاتهای مستقیم، معافیت های مالیاتی موضوع مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ تا پایان دوره معافیت به قوت خود باقی است.

معافیت ماده ۱۳۳

الف- صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی به این ماده اضافه شد.

ب- معافیت ماده ۱۳۳ به عنوان مالیات به نرخ صفر منظور شد.

لذا از عملکرد سال ۱۳۹۵ و به بعد:

ماده ۱۳۳- صددرصد (۱۰۰٪) درآمد صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی، شرکت‌های تعاونی روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان، کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها به نرخ صفر مشمول مالیات است.

موارد قابل توجه:

- اعمال نرخ صفر منوط به تسلیم اظهارنامه و ارائه دفاتر و اسناد و مدارک

معافیت ماده ۱۳۴

الف-آموزشگاههای فنی و حرفه ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه ای به این ماده اضافه شد.

ب-معافیت ماده ۱۳۴ به عنوان مالیات به نرخ صفر منظور شد.

لذا از عملکرد سال ۱۳۹۵ و به بعد:

درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیرانتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی و مهدهای کودک در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذیربط هستند همچنین درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی به نرخ صفر مشمول مالیات است.

معافیت ماده ۱۳۸ مکرر

۱- میزان معافیت:

معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- آورده نقدی برای تامین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه های تولیدی

- انجام عملیات در قالب عقود مشارکتی

- عدم خروج آورده نقدی به مدت دو سال از بنگاه تولیدی

- تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری

موارد قابل توجه:

- اعمال معافیت منوط به تسلیم اظهارنامه و ارائه دفاتر و اسناد و مدارک توسط صاحب درآمد می باشد.

- آورده نقدی می تواند ارزی یا ریالی باشد.

- معافیت مذکور درخصوص آورده کلیه اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی به استثنای تسهیلات پرداختی توسط موسسات اعتباری می باشد.

- عقود مشارکتی شامل: مضاربه، مشارکت مدنی، مشارکت حقوقی، سرمایه گذاری مستقیم و سلف می باشد.

معافیت ماده ۱۳۹

اضافه شدن:

-عبارت "و همچنین ساخت، تعمیر و نگهداری مراکز نگهداری کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بد سرپرست در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مراکز نگهداری و مراقبت سالمندان، کارگاه‌های حرفه‌آموزی و اشتغال مصدومین ضایعه نخاعی، معلولین جسمی و حرکتی، زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، مراکز آموزش، توان‌بخشی و حرفه‌آموزی معلولان ذهنی و کودکان نابینا، کم‌بینا، کم‌شنوا و ناشنوا و سایر مراکز و اماکنی که بتوانند در خدمت مددجویان سازمان‌های حمایتی بهزیستی کشور قرار گیرند" **به بند (ح)**،

-عبارت "و قرآنی (دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذی‌ربط)" **به بند (ل)** و

-عبارت "درآمدها و عایدی حاصل از موقوفات و کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیر نقدی اشخاص موضوع بندهای (ط) و (ک) از پرداخت مالیات معاف می‌باشد. این حکم شامل درآمد شرکت‌های زیر مجموعه اشخاص مذکور نخواهد بود." **به عنوان تبصره ۵ ماده ۱۳۹**

موارد قابل توجه:

-اعمال معافیت منوط به تسلیم اظهارنامه و ارائه اسناد و مدارک توسط صاحب درآمد می باشد.

معافیت ماده ۱۴۱

۱- میزان معافیت:

صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست درصد (۲۰٪) درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات به نرخ صفر است.

۲- شرایط لازم برای احراز و اعمال معافیت:

- صادرات انجام شده از ابتدای اجرای شدن برنامه پنجساله ششم توسعه مشمول این معافیت است
- صد در صد درآمد مربوط به صادرات کالاهای نفتی و ۸۰ درصد درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات به نرخ صفر نمی باشد.

- تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حسابداری

۳- با توجه به الحاق تبصره ۸ به ماده ۱۴ قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳، به موجب جز الف ماده ۳۵ قانون رفع موانع تولید-مصوب ۱۳۹۴/۲/۱- از تاریخ ۱۳۹۴/۳/۱۵ تا ابتدای اجرای برنامه ششم توسعه مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی شوند.

معافیت ماده ۱۴۳ مکرر و ماده ۱۴۵

اضافه شدن:

عبارت “نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم درصد (۰/۵٪) این ماده، معاف است” **به عنوان تبصره ۵ به ماده ۱۴۳ مکرر قانون اضافه شد.**

عبارت “صندوق ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی” **به تبصره ماده ۱۴۵ اضافه شد.**

معافیت حاصل از تجدید ارزیابی دارایی ها

به موجب تبصره ۱ ماده ۱۴۹، افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و

هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی شود.

در زمان فروش یا معاوضه دارایی های تجدید ارزیابی شده، مابه التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می شود.

آیین نامه تجدید ارزیابی دارایی ها موضوع تبصره ۱ ماده ۱۴۹

ماده ۱- افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی های اشخاص حقوقی با رعایت استانداردهای حسابداری، مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نمی باشد.

تبصره -منظور از دارایی، دارایی هایی است که مطابق استانداردهای حسابداری قابل تجدید ارزیابی است و شامل مواردی از قبیل دارایی های ثابت مشهود و نامشهود، سرمایه گذاری بلندمدت و دارایی زیستی مولد است

ماده ۲ - کاهش مبلغ دفتری یک دارایی در نتیجه تجدید ارزیابی آن به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۳- هرگاه یک قلم از دارایی ها تجدید ارزیابی شود، تجدید ارزیابی تمام اقلام طبقه ای که دارایی مذکور به آن تعلق دارد، الزامی است.

تبصره ۱- یک طبقه از دارایی ها را به شرطی می توان به طور چرخشی تجدید ارزیابی کرد که تجدید ارزیابی آن طبقه از دارایی ها طی یک دوره کوتاه (حداکثر تا پایان دوره مالی بعد) کامل و به روز شود.

آیین نامه تجدید ارزیابی دارایی ها موضوع تبصره ۱ ماده ۱۴۹

تبصره ۲- چنانچه در یک طبقه از دارایی های نامشهود تجدید ارزیابی شده، به دلیل قایل اتکا نبودن ارزش منصفانه، تجدید ارزیابی یک قلم دارایی نامشهود امکان پذیر نباشد، آن دارایی باید به بهای تمام شده پس از کسر استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته منعکس شود.

ماده ۴- افزایش مبلغ دفتری یک دارایی در نتیجه تجدید ارزیابی آن، مستقیماً تحت عنوان مازاد تجدید ارزیابی ثبت و در ترازنامه به عنوان بخشی از حقوق سرمایه طبقه بندی می شود.

ماده ۵- مازاد تجدید ارزیابی منعکس شده در سرفصل حقوق صاحبان سرمایه، به استثنای مواردی که نحوه عمل حسابداری آن به موجب قانون مشخص شده است، در زمان برکناری یا واگذاری دارایی مربوط یا به موازات استفاده از آن توسط واحد تجاری، باید مستقیماً به حساب سود (زیان) انباشته منظور شود.

تبصره- در مواردی که مازاد تجدید ارزیابی به موازات استفاده از دارایی توسط واحد تجاری به حساب سود (زیان) انباشته منظور می شود، مبلغ مازاد قابل انتقال به حساب سود (زیان) انباشته معادل تفاوت بین استهلاک مبتنی بر مبلغ تجدید ارزیابی و استهلاک مبتنی بر بهای تمام شده تاریخی آن است. مبلغ مازادی که بدین ترتیب به حساب سود و زیان انباشته منتقل می شود مشمول مالیات بر درآمد نخواهد بود.

آیین نامه تجدید ارزیابی دارایی ها موضوع تبصره ۱ ماده ۱۴۹

ماده ۶- تجدید ارزیابی موضوع این آیین نامه حسب مورد توسط کارشناس رسمی دادگستری با معرفی کانون کارشناسان رسمی دادگستری یا کارشناس قوه قضائیه معرفی شده توسط مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضائیه صورت می گیرد.

تبصره - تجدید ارزیابی دارایی های موضوع این آیین نامه در مورد شرکت های دولتی و شرکت های وابسته به موسسات عمومی غیردولتی و شرکت هایی که بیش از پنجاه درصد سهام یا سهم الشرکه آنان مشترکاً یا منفرداً متعلق به اشخاص مذکور یا دولت و نهادهای عمومی غیردولتی باشد طبق نظر کارشناس یا کارشناسان منتخب یا مورد تأیید مجمع عمومی صاحبان سهام صورت می گیرد.

ماده ۷- هزینه استهلاک دارایی های تجدید ارزیابی شده به نسبت افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی گردد.

آیین نامه تجدید ارزیابی دارایی ها موضوع تبصره ۱ ماده ۱۴۹

ماده ۸- در محاسبه درآمد مشمول مالیات دارایی های تجدید ارزیابی شده در زمان فروش، معاوضه یا مسلوب المنفعه شدن، مبلغ دفتری دارایی مبتنی بر بهای تمام شده (بدون اعمال تجدید ارزیابی) منظور خواهد شد.

ماده ۹- چنانچه در بین دارایی های تجدید ارزیابی شده، دارایی های موضوع فصل اول باب سوم قانون مالیات های مستقیم و سهام یا سهم الشرکه یا حق تقدم سهام و سهم الشرکه شرکت ها وجود داشته باشد، دارایی های مذکور در هنگام فروش و یا معاوضه صرفاً مشمول مقررات فصل مذکور و همچنین تبصره (۱) ماده (۱۴۳) مکرر قانون مالیات های مستقیم و تبصره های آن حسب مورد خواهد بود.

ماده ۱۰- افزایش سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی، پوشش زیان از محل مازاد مذکور، انتقال این مازاد به حساب سود و زیان یا اندوخته یا توزیع آن به هر شکل بین صاحبان سرمایه به منزله عدم رعایت استانداردهای حسابداری و همچنین تحقق درآمد در آن سال بوده و مشمول مالیات بر درآمد خواهد بود.

آیین نامه تجدید ارزیابی دارایی ها موضوع تبصره ۱ ماده ۱۴۹

ماده ۱۱- اشخاص حقوقی باید در خصوص دارایی هایی که تجدید ارزیابی شده اند علاوه بر مواردی که طبق استانداردهای حسابداری افشای آن الزامی می باشد مورد زیر را در صورت های مالی و اظهارنامه مالیاتی سال مالی تجدید ارزیابی و سال های بعد حسب مورد منعکس نمایند:

- الف- هزینه استهلاک دوره به تفکیک بهای تمام شده و تجدید ارزیابی هر یک از دارایی ها
- ب- اطلاعات مربوط به فروش، معاوضه یا برکناری هر یک از دارایی های تجدید ارزیابی شده

بخش دوم

تکالیف مودیان در خصوص تسلیم اظهارنامه مالیاتی و نحوه تحریر و نگهداری دفاتر

موعد تسليم اظهارنامه مالياتي

– به موجب ماده ۱۰۰

موعد ارايه اظهارنامه مالياتي صاحبان مشاغل (اشخاص حقيقي) براي هر سال مالياتي و هر واحد شغلي ، تا آخر خرداد ماه سال بعد تعيين گرديده است .

– براساس ماده ۱۱۰

اشخاص حقيقي مكلفند اظهارنامه مالياتي ، ترازنامه و حساب سود و زيان متكي به دفاتر و اسناد و مدارك خود را حداكثر تا چهار ماه پس از سال مالياتي تسليم نمايند .

ماده ۱۵۵ : سال مالياتي عبارتست از يك سال شمسي كه از اول فروردين ماه هر سال شروع و به آخر اسفند ماه همان سال ختم مي شود ، لكن در مورد اشخاص حقيقي كه سال مالي آنها به موجب اساسنامه با سال مالياتي تطبيق نمي كند ، موعد تسليم اظهارنامه چهار ماه شمسي پس از سال مالي مي باشد .

لزوم تسلیم اظهارنامه و نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک

به موجب تبصره ۱ ماده ۱۴۶، ارائه اظهارنامه مالیاتی، دفاتر و یا اسناد و مدارک موضوع ماده (۹۵) این قانون در موعد مقرر به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می نماید به جز مورد بند (ح) ماده (۱۳۹) این قانون که مطابق ماده (۸۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ عمل می شود شرط **برخورداری از نرخ صفر و هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی مندرج در این قانون و سایر قوانین** می باشد و در صورت عدم ارائه اظهارنامه، دفاتر و یا اسناد و مدارک مذکور، مؤدی مطابق احکام و ضوابط این قانون مشمول مالیات، **جریمه و مجازات مقرر در این قانون می شود.** حکم این تبصره در خصوص مشمولان مواد (۱۴۴) و (۱۴۵) و بندهای (الف)، (ب) و (ز) ماده (۱۳۹) این قانون جاری نمی باشد. اجرای حکم این تبصره در خصوص اشخاص حقیقی مشمول ماده (۸۱) این قانون به صورت تدریجی و متناسب با ایجاد ظرفیت های اجرائی، اداری و حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود.

آیین نامه ماده ۹۵ – انواع دفاتر

دفتر روزنامه: دفتر روزنامه دفتری است که کلیه معاملات و رویدادهای مالی و محاسباتی با رعایت اصول و ضوابط مربوط به تنظیم دفاتر تجاری موضوع قانون تجارت، اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری در آن ثبت می گردد. دفتر مذکور می تواند بصورت دستی یا ماشینی (مکانیزه- الکترونیکی) باشد.

دفتر کل: دفتری است که عملیات ثبت شده در دفتر یا دفاتر روزنامه برحسب سرفصل یا کدگذاری حساب ها در صفحات مخصوص آن ثبت می شود به ترتیبی که تنظیم صورت های مالی لازم از آن امکان پذیر باشد. دفتر مذکور می تواند بصورت دستی یا ماشینی (مکانیزه- الکترونیکی) باشد.

دفتر روزنامه و کل مشترک: دفتری است که دارای ستون هایی برای سرفصل حسابهای متفاوت باشد، به طوری که اشخاص حقوقی و حقیقی با ثبت و نگهداری دفتر مذکور برطبق اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری بتوانند نتایج عملیات خود را از آن استخراج و صورتهای مالی لازم تهیه نمایند.

دفتر معین: دفتری است دستی یا ماشینی (مکانیزه- الکترونیکی) که برای تفکیک و مجزا ساختن هر یک از حسابهای دفتر کل برحسب مقتضیات و شرایط حساب ممکن است نگهداری شود. کارت های حساب در حکم دفاتر معین است.

سایر دفاتر: دفاتری که به استناد مقررات قانونی مربوط از جمله قانون محاسبات عمومی و قانون شهرداری ها به عنوان دفاتر مورد استفاده قرار می گیرند.

آیین نامه ماده ۹۵ - اظهارنامه مالیاتی و صورت حساب فروش

اظهارنامه مالیاتی: اظهارنامه مالیاتی فرمی است به منظور اظهار درآمد ها، هزینه ها، داراییها، بدهی ها، سرمایه، معافیت ها، درآمد مشمول مالیات، مالیات، بخشودگی مالیاتی و همچنین اطلاعات هویتی و مکانی حسب مورد که برای صاحبان مشاغل و اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیات های مستقیم، بر حسب نوع و حجم فعالیت اشخاص مذکور مطابق نمونه هایی که توسط سازمان تهیه و اعلام می شود.

صورت حساب فروش کالا یا ارائه خدمات: فرمی است که در موارد فروش کالا یا ارائه خدمات بصورت دستی با شماره سریال چاپی و یا ماشینی با شماره سریال ماشینی و یا توسط سامانه صندوق فروش (صندوق ماشینی (مکانیزه) فروش) صادر می گردد.

سامانه صندوق فروش (صندوق (مکانیزه) فروش): پایانه ای است شامل سخت افزار و نرم افزار با امکان اتصال به سامانه سازمان که قابلیت لازم از قبیل ثبت خرید و فروش کالا و خدمات و هزینه ها را حسب نوع و اندازه فعالیت واحد کسب و کار دارد.

آیین نامه ماده ۹۵ - گروه بندی مودیان مشاغل

ماده ۲- صاحبان مشاغل براساس شاخص ها و معیارهایی از قبیل نوع و یا حجم فعالیت به شرح ذیل گروه بندی می شوند:

۱- گروه اول

۲- گروه دوم

۳- گروه سوم

الف - حجم فعالیت:

گروه اول: مجموع مبلغ فروش کالا و خدمات سال قبل یا ده برابر درآمد مشمول مالیات قطعی شده (قبل از کسر معافیت) طبق آخرین برگ مالیات قطعی (مجموع اصلی و متمم) عملکرد سال ۱۳۹۱ و به بعد که تا تاریخ پایان دی ماه سال قبل از شروع سال مالیاتی ابلاغ شده باشد، هر کدام بیشتر از مبلغ سی میلیارد و بیشتر باشد.

گروه دوم: مجموع مبلغ فروش کالا و خدمات سال قبل یا ده برابر درآمد مشمول مالیات قطعی شده (قبل از کسر معافیت) طبق آخرین برگ مالیات قطعی (مجموع اصلی و متمم) عملکرد سال ۱۳۹۱ و به بعد که تا تاریخ پایان دی ماه سال قبل از شروع سال مالیاتی ابلاغ شده باشد. هر کدام بیشتر از مبلغ ده میلیارد و تا سی میلیارد ریال باشد.

گروه سوم: مودیانی که در گروه های اول و دوم قرار نمی گیرند جزء گروه سوم محسوب می شوند.

ب- نوع فعالیت:

اشخاص ذیل فارغ از حجم فعالیت موضوع بند الف فوق از لحاظ انجام تکالیف موضوع این آیین نامه جزء مؤدیان گروه اول محسوب می شوند.

۱- دارندگان کارت بازرگانی (وارد کنندگان و صادر کنندگان)؛

۲- صاحبان کارخانه ها و واحدهای تولیدی و بهره برداران معادن دارای جواز تاسیس و پروانه بهره برداری از وزارتخانه ذی ربط ؛

۳- صاحبان هتل های سه ستاره و بالاتر؛

۴- صاحبان بیمارستان ها ، زایشگاهها ، کلینیک های تخصصی؛

۵- صاحبان مشاغل صرافیه؛

۶- فروشگاههای زنجیره ای دارای مجوز فعالیت از وزارتخانه ذی ربط؛

آیین نامه ماده ۹۵ – روش نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک

الف- صاحبان مشاغلی که در گروه اول قرار می گیرند و کلیه اشخاص حقوقی مکلف به نگهداری دفاتر روزنامه و کل یا سایر دفاتر حسب مورد دستی یا ماشینی (مکانیزه-الکترونیکی) متکی به اسناد و مدارک با رعایت موارد زیر می باشند:

۱- رویدادهای مالی باید براساس استانداردهای حسابداری و روزانه به ترتیب تاریخ وقوع در دفتر روزنامه ثبت و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به دفتر کل منتقل گردد.

۲- مؤدیانی که دفاتر دستی نگهداری می نمایند، مکلفند برای هر سال مالیاتی فقط از دفاتری که طی سال مالیاتی قبل نزد مراجع قانونی ذی ربط ثبت شده استفاده نمایند. در مواردی که دفاتر ثبت شده مذکور در هر سال برای ثبت عملیات مالی مودیان تا پایان سال مالیاتی کفایت ننماید، مجاز به استفاده از دفاتر ثبت شده طی همان سال می باشند.

۳- مودیان برای استفاده از سیستم الکترونیکی (نرم-افزار) جهت ثبت رویدادهای مالی خود مکلفند از نرم افزارهای مورد قبول که دارای ویژگی ها، معیارها و ضوابط اعلامی سازمان باشد استفاده نمایند. سازمان موظف است ویژگی-ها، معیارها و ضوابطی که نرم-افزار باید دارا باشد را اعلان عمومی کند.

۱-۳- استفاده از نرم افزارهای قبلی تا مدت سه سال پس از لازم الاجرا شدن اصلاحیه قانون (۱۳۹۵/۱/۱) مجاز خواهد بود. استفاده از نرم افزارهای مذکور بعد از مهلت فوق الذکر منوط به مطابقت آن با ویژگی ها، معیارها و ضوابط اعلامی از سوی سازمان است.

مودیان مکلفند تا قبل از مطابقت نرم افزار مورد استفاده با ویژگی ها، معیارها و ضوابط اعلامی از سوی سازمان، حداقل ماهی یک بار خلاصه عملیات داده شده به ماشین های الکترونیکی را در دفتر روزنامه ثبت و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به دفتر کل منتقل کنند.

در اجرای این بند، سازمان می تواند به منظور بررسی انجام وظایف محوله از ظرفیت علمی و تخصصی اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی استفاده نماید.

آیین نامه ماده ۹۵ - روش نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک

۴- نگهداری دفتر روزنامه واحد برای ثبت کلیه عملیات و یا دفاتر روزنامه متعدد برای هر بخش از عملیات مجاز است.

۵- اشتباه در شماره گذاری صفحات و همچنین اشتباهات ناشی از ثبت دفاتر در مراجع قانونی ذی ربط در صورت احراز، خللی به اعتبار دفاتر وارد نخواهد کرد.

۶- نوشتن دفاتر با وسایلی که به سهولت قابل محو است (مانند مواد گرافیت) در دفاتر دستی ممنوع است.

۷- دفاتر و اسناد حسابداری می باید بر اساس واحد پول رایج کشور و همچنین به زبان فارسی تحریر گردد.

۸- در مواردی که دفاتر موضوع این آیین نامه توسط مقامات قضایی یا سایر مراجع قانونی و یا به عللی خارج از اختیار مودی از دسترس مودی خارج شود و صاحب دفاتر می باید از تاریخ وقوع این امر حداکثر ظرف دو ماه دفاتر جدید ثبت و عملیات آن مدت را در دفاتر جدید تحریر کند و تاخیر تحریر عملیات در این مدت به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

۹- تاخیر تحریر دفاتر در مورد اشخاص حقوقی جدیدالتاسیس از تاریخ ثبت شخص حقوقی و در مورد سایر اشخاص از تاریخ شروع فعالیت تا دو ماه مجاز خواهد بود.

آیین نامه ماده ۹۵ – روش نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک

۱۰- اشخاصی که دارای شعبه هستند مکلفند با توجه به روش های حسابداری مورد عمل، خلاصه عملیات شعبه یا شعب خود را در صورتی که دارای دفاتر ثبت شده باشند، لااقل سالی یکبار (تا قبل از بستن حسابها) و در غیر این صورت عملیات هر ماه را تا پایان ماه بعد در دفاتر مرکز ثبت کنند.

۱۱- ثبت دفاتر ضمن سال مالی مشروط بر اینکه تا تاریخ ثبت هیچگونه فعالیت مالی و پولی صورت نگرفته باشد، مجاز است.

۱۲- ارائه دفاتر سفید و نانویس در حکم عدم ارائه دفاتر محسوب می شود.

۱۳- مؤدیان مکلف به نگهداری دفاتر، باید نسبت به نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک اقدام و در صورت درخواست اداره امور مالیاتی ارائه نمایند. در مورد نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک بصورت ماشینی، اطلاعات باید به همان قالبی (فرمتی) که تولید، ارسال یا دریافت شده نگهداری شود.

ب - صاحبان مشاغلی که در گروه دوم قرار می گیرند، مکلف اند برای هر سال مالیاتی اسناد و مدارک مربوط به معاملات خود از قبیل اسناد درآمدی فروش کالا یا ارائه خدمات و سایر درآمدها و اسناد خرید کالا، خدمات و دارایی و سایر اسناد هزینه های انجام شده را به تفکیک و به ترتیب تاریخ وقوع هر یک از رویدادهای مالی نگهداری و صورت درآمد و هزینه خود را ماهانه به شرح فرم پیوست (۱) بر اساس آن تنظیم نمایند.

پ - صاحبان مشاغلی که در گروه سوم قرار می گیرند مکلف اند برای هر سال مالیاتی اسناد و مدارک مربوط به معاملات خود از قبیل اسناد درآمدی فروش کالا یا ارائه خدمات و سایر درآمدها و اسناد خرید کالا و خدمات و سایر اسناد هزینه های انجام شده را نگهداری و خلاصه درآمد و هزینه سالانه خود را به شرح فرم پیوست (۲) بر اساس آن تنظیم نمایند.

ت : مؤدیانی که رویدادهای مالی خود را به صورت ماشینی (مکانیزه - الکترونیکی) ثبت و نگهداری می نمایند (به استثنای مؤدیان گروه اول)، نیازی به ارائه دفاتر به صورت دستی ندارند. نگهداری اسناد و مدارک حساب به صورت ماشینی یا دستی الزامی است

آیین نامه ماده ۹۵ – صورت حساب فروش و نحوه صدور و ارائه آن

به موجب ماده ۸، مودیان موضوع این آیین نامه باید در موارد فروش کالا و یا ارائه خدمات صورت حساب نوع اول یا نوع دوم حسب مورد بشرح زیر صادر و نگهداری نمایند:

۱- صورت حساب نوع اول باید دارای شماره سریال چاپی یا ماشینی حسب مورد، تاریخ و حداقل در برگیرنده اطلاعات هویتی شامل نام، نام خانوادگی یا نام شخص حقوقی، شماره اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی فروشنده و خریدار و مشخصات کالا یا خدمات ارائه شده، مقدار و مبلغ آن باشد.

تبصره: در صورت فروش به مصرف کننده نهایی درج مشخصات خریدار از نظر این آیین نامه الزامی نمی باشد.

۲- صورت حساب نوع دوم که صرفاً در موارد استفاده از سامانه صندوق فروش (صندوق ماشینی) (مکانیزه) فروش صادر می شود باید دارای شماره سریال ماشینی، تاریخ و حداقل در برگیرنده اطلاعات هویتی شامل نام، نام خانوادگی یا نام شخص حقوقی، شماره اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی فروشنده و مشخصات کالا یا خدمات ارائه شده، مقدار و مبلغ آن باشد.

در مورد بندهای ۱ و ۲ فوق تا زمانی که شماره اقتصادی صادر نشده است درج شماره یا شناسه ملی در صورت حساب الزامی است.

آیین نامه ماده ۹۵ – نحوه ارائه دفاتر و اسناد و مدارک

براساس ماده ۱۵، دفاتر، صورت درآمد و هزینه ماهانه، خلاصه درآمد و هزینه سالانه و اسناد و مدارک حسب مورد با درخواست کتبی اداره امور مالیاتی و یا گروه رسیدگی در روز و محل تعیین شده در برگ درخواست ارائه دفاتر و یا اسناد و مدارک (محل اقامتگاه قانونی مودی و یا محلی که قبلاً بصورت مکتوب به اداره امور مالیاتی اعلام شده است و یا محل اداره امور مالیاتی حسب مورد با توجه به نوع حسابرسی مالیاتی) تحویل و توسط اداره امور مالیاتی صورت مجلس می گردد.

بخش سوم

تکالیف مودیان در خصوص مقررات ماده ۱۶۹

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - ثبت نام

به موجب ماده ۲، اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع قانون مکلفند با رعایت ضوابط و مقررات این آیین-نامه و به ترتیبی که سازمان اعلان می نماید، نسبت به ثبت نام در نظام مالیاتی کشور اقدام نمایند. تبصره- فراخوان های قبلی ثبت نام سازمان که تا پایان سال ۱۳۹۴ انجام شده است، کماکان معتبر می باشد.

بر اساس ماده ۳، صاحبان مشاغل مکلف به ثبت نام، می بایست برای هر واحد شغلی یا برای هر محل، جداگانه در نظام مالیاتی ثبت-نام نمایند.

تبصره ۱- چنانچه صاحبان مشاغل موضوع این آیین نامه بر اساس مجوز صادره از طرف مراجع ذی-صلاح، بیش از یک محل فعالیت برای همان مجوز داشته باشند، برای تمامی این محل ها فقط یک ثبت نام صورت خواهد گرفت و بنا بر اعلام مؤدی یکی از این محل ها، بعنوان محل اصلی فعالیت مشخص و سایر محل ها به عنوان شعبه منظور خواهد شد. در صورت عدم انتخاب مؤدی، تعیین محل اصلی فعالیت به تشخیص سازمان خواهد بود.

تبصره ۲- چنانچه صاحبان مشاغل موضوع این آیین نامه در یک محل بیش از یک فعالیت شغلی داشته باشند، مکلف به یک ثبت نام برای کلیه فعالیت های شغلی محل مذکور می باشند.

تبصره ۳- در مورد کارگاه ها و واحدهای تولیدی-که نوع فعالیت آنان ایجاد دفتر یا فروشگاه در یک یا چند محل دیگر را اقتضاء نماید، مؤدی می تواند برای کلیه محل های مذکور یک ثبت نام به نشانی که به عنوان محل اصلی فعالیت اعلام می نماید، انجام و یک فقره اظهارنامه برای کلیه درآمدهای حاصل از فعالیت های خود تسلیم نماید. در این صورت برای مؤدی مزبور یک پرونده به نشانی که اعلام می نماید، تشکیل می شود.

آیین نامه تبصره ۳ ماده – ثبت نام ۱۶۹

طبق ماده ۴، مشاغلی که بصورت مشارکت مدنی اعم از قهری یا اختیاری اداره می شوند، به عنوان یک مؤدی در نظام مالیاتی ثبت نام خواهند شد. صاحبان مشاغل مذکور مکلفند در زمان ثبت نام، اطلاعات مورد نیاز کلیه شرکاء و نسبت سهم هر شریک را اعلام نمایند.

طبق ماده ۵، مشمولین ثبت نام مکلفند هرگونه تغییرات از جمله انحلال، تعطیلی فعالیت [دائم یا موقت (تعلیق)]، تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی، تبدیل فعالیت انفرادی به مشارکتی و یا بالعکس، تغییر شرکاء (اختیاری یا قهری) و یا سایر موارد را حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ انجام یا وقوع تغییرات به سازمان اعلام نمایند.

طبق ماده ۶، سازمان موظف است پس از تکمیل فرآیند ثبت نام مؤدیان در نظام مالیاتی، برای آنها شماره اقتصادی تخصیص و کارت اقتصادی صادر نماید.

بر اساس ماده ۷، صاحبان مشاغل و اشخاص حقوقی مشمول ثبت نام مکلفند مادامی که برای آنها شماره اقتصادی جدید صادر نشده است، حسب مورد از شماره ملی، شناسه ملی، شناسه مشارکت مدنی و شماره اختصاصی اشخاص خارجی استفاده نمایند.

تبصره - اشخاص حقوقی که قبلا در نظام مالیاتی ثبت نام کرده و شماره اقتصادی دوازده رقمی خود را دریافت نموده اند، می توانند تا زمان دریافت شماره اقتصادی جدید از شماره اقتصادی مذکور در معاملات خود استفاده نمایند.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - نحوه صدور صورتحساب و استفاده از شماره اقتصادی

به موجب ماده ۸، اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع قانون مکلفند برای فروش کالا و عرضه خدمات خود صورتحساب صادر و شماره اقتصادی خود و خریدار را بر روی صورتحساب ها، قراردادها و سایر اسناد مشابه درج نمایند.

تبصره - چنانچه خریدار کالا، خدمت و یا دارایی مکلف به ثبت-نام در نظام مالیاتی نباشد و یا از جمله اشخاص حقیقی مصرف کننده نهایی و یا اشخاص حقیقی موضوع ماده ۸۱ قانون (فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگل-ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات) باشد، الزامی به درج شماره اقتصادی خریدار در صورتحساب صادره نخواهد بود.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - ارسال فهرست معاملات

طبق ماده ۹، اشخاص زیر مشمول ارسال فهرست معاملات می باشند:

الف) کلیه اشخاص حقوقی؛

ب) صاحبان مشاغلی که حسب نوع و یا حجم فعالیت جزو گروه اول موضوع ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۹۵ قانون محسوب می-شوند؛

ج) صاحبان مشاغل مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده.

تبصره - اشخاص موضوع این ماده با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل تغییر خواهند بود.

طبق ماده ۱۰، اشخاص مشمول ماده ۹ این آیین نامه مکلفند فهرست معاملات خود را مطابق اقلام اطلاعاتی مندرج در سامانه معاملات تهیه و ارسال نمایند. فهرست معاملات حداکثر در مقاطع سه ماهه (فصلی) تهیه و تا یک ماه و نیم پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق درگاه اینترنتی سازمان برای سامانه معاملات ارسال و یا به صورت لوح فشرده در قالب اطلاعات درخواستی سازمان به اداره امور مالیاتی ارائه شود. چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصول سال شمسی باشد، این اشخاص مکلفند برای آن فصل دو فهرست معامله تنظیم و ارسال نمایند. به نحوی که از ابتدای فصل تا پایان سال مالی خود یک فهرست معامله و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان آن فصل نیز یک فهرست معاملات دیگر ارسال نمایند.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - ارسال فهرست معاملات

تبصره ۱- سازمان می تواند تمام یا برخی از اشخاص مشمول را مکلف نمایند که فهرست معاملات خود را به تفکیک هر صورت حساب، از طریق درگاه اینترنتی سازمان برای سامانه معاملات ارسال نمایند.

تبصره ۲- چنانچه معاملات انجام شده به صورت ارزی صورت پذیرفته باشد، باید مبالغ ارزی، نوع ارز، نرخ برابری ارز (نرخ ارز مورد معامله) و معادل ریالی معامله انجام شده در صورت حساب-ها و اسناد درآمدی صادره و همچنین در فهرست معاملات ارسالی، قید شود.

تبصره ۳- سازمان می تواند حسب ضرورت جهت تسهیل در ارسال فهرست معاملات و مطابق با ماهیت اطلاعات، با موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی بازه زمانی دریافت اطلاعات را افزایش و یا روش دریافت اطلاعات را تغییر دهد.

به موجب ماده ۱۱، مشمولین ارسال فهرست معاملات در موارد خرید کالا، خدمت و یا دارایی از اشخاص حقیقی موضوع ماده ۸۱ قانون (فعالیت های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات) و یا از اشخاصی که مکلف به ثبت نام در نظام مالیاتی نیستند، الزامی به درج شماره اقتصادی فروشنده در فهرست معاملات ارسالی نخواهند داشت و می توانند این گونه خریدها را به صورت مجموع اعلام نمایند.

ماده ۱۲) ارسال اطلاعات واردات و صادرات کالا و خدمات می باید با درج شماره کوتاژ اظهارنامه گمرکی و کد گمرک ترخیص کننده و شماره اختصاصی اشخاص خارجی حسب مورد صورت پذیرد.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - موارد عدم شمول ارسال فهرست معاملات

طبق ماده ۱۳، موارد زیر مشمول ارسال فهرست معاملات نمی باشند:

خرید و فروش و سود و کارمزد اوراق بهادار؛

خرید و فروش سهام و سهم شرکت و حق تقدم سهام یا سهم شرکت؛

سود و کارمزد و جریمه-های بانک-ها، صندوق تعاون، صندوق-های حمایت از توسعه بخش کشاورزی، مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز و صندوق های قرض-الحسنه؛

سود سهام و سهم شرکت؛

حق عضویت اعضاء مجامع حرفه ای، احزاب و انجمن-ها وتشکل های غیردولتی دارای مجوز از مراجع ذی صلاح؛

کمک ها، جوایز و هدایای بلاعوض؛

مبالغی که تحت عناوین جریمه یا خسارت، انواع عوارض و مالیات (به استثناء مالیات و عوارض قانون مالیات بر ارزش افزوده) حق ثبت، حق تمبر، حقوق گمرکی و موارد مشابه، به دستگاه-های اجرائی پرداخت می گردد؛

حقوق و دستمزد پرداختی موضوع فصل سوم از باب سوم قانون مالیات های مستقیم؛

وجوه پرداختی بابت حق نگهداری (شارژ) ساختمان محل فعالیت و آبونمان-های پرداختی.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - استثناعات و موارد قابل توجه

ماده ۱۴- در هر صورت حساب خرید از اشخاص حقیقی تا میزان ۰.۵٪ مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات، الزامی به درج شماره اقتصادی فروشنده در فهرست خرید نمی باشد. خریداران، اطلاعات خریدهای مذکور را در فهرست معاملات خرید با عنوان «معاملات کمتر از ۰.۵٪ حد نصاب» درج و ارسال نمایند.

ماده ۱۵- فرآیند ارسال و دریافت اطلاعات معاملاتی که محرمانه می باشد، متناسب با وضعیت ارسال کننده و ماهیت اطلاعات، با هماهنگی دستگاه اجرایی ذیربط و موافقت سازمان تعیین خواهد شد.

ماده ۱۶- اشخاصی که در چارچوب آیین نامه موضوع تبصره (۵) ماده ۱۶۹ مکرر قانون نسبت به ارسال اطلاعات معاملات اقدام می نمایند، ارسال مجدد همان اطلاعات در راستای مندرجات این آیین-نامه یا دستورالعمل-های مرتبط ضرورت ندارد.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ - موارد ابطال شماره اقتصادی

فوت اشخاص حقیقی؛

اعلام اشخاص حقیقی مبنی بر خاتمه فعالیت اقتصادی؛

انحلال اشخاص حقوقی ثبت شده پس از اتمام عملیات تصفیه و اعلام ختم تصفیه و

سایر اشخاص حقوقی پس از لغو مجوز فعالیت؛

صدور حکم مراجع قضایی مبنی بر ابطال شماره اقتصادی.

آیین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹

ردیف	شرح تخلف	نرخ جریمه	ماخذ محاسبه جریمه
۱	عدم صدور صورتحساب فروش کالا یا ارائه خدمات	۲٪	مبلغ مورد معامله
۲	عدم درج شماره اقتصادی خود	۲٪	مبلغ مورد معامله
۳	عدم درج شماره اقتصادی طرف معامله	۲٪	مبلغ مورد معامله
۴	استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران	۲٪	مبلغ مورد معامله
۵	استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود	۲٪	مبلغ مورد معامله
۶	عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان طبق روش-های تعیین شده	۱٪	مبلغ معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است

ماده ۱۹- عدم انجام هر یک از تکالیف مقرر در ماده ۱۶۹ قانون مشمول جریمه های مقرر در ماده مذکور به شرح فوق می باشد. جرائم مذکور با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) قانون قابل مطالبه خواهد بود.

تبصره - در صورت انجام تخلفات موضوع ردیف-های یک الی سه جدول فوق-الذکر در هر معامله، جریمه قابل محاسبه و مطالبه حداکثر معادل ۲٪ مبلغ همان معامله خواهد بود.

بخش چهارم

جرایم و جرم مالیاتی

جرایم

مواد ۱۹۵ و ۱۹۶

ماده ۱۹۳

ماده ۱۹۲

ماده ۱۹۰

ماده ۲۰۲

ماده ۱۹۹

ماده ۱۹۸

ماده ۱۹۷

ماده ۲۷۶

ماده ۲۷۵

ماده ۲۷۴

جریمه ماده ۱۹۰ - تاخیر در پرداخت مالیات

علی الحساب پرداختی بابت مالیات عملکرد هر سال مالی قبل از سررسید مقرر در این قانون برای پرداخت مالیات عملکرد موجب تعلق جازیه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ پرداختی به ازای هر ماه تا سررسید مقرر خواهد بود که از مالیات متعلق همان عملکرد کسر خواهد شد. پرداخت مالیات پس از آن موعد موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۲/۵٪ مالیات به ازای هر ماه خواهد بود.

مبدأ احتساب جریمه در مورد مؤدیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی هستند نسبت به مبلغ مندرج در اظهارنامه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم آن و نسبت به ما به الاختلاف از تاریخ مطالبه و در مورد مؤدیانی که از تسلیم اظهارنامه خودداری نموده یا اصولاً مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند، تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سررسید پرداخت مالیات حسب مورد می‌باشد.

جریمه ماده ۱۹۲ - عدم تسلیم اظهارنامه و کتمان در آمد

در کلیه مواردی که مؤدی یا نماینده او که به موجب مقررات این قانون از بابت پرداخت مالیات مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی است چنانچه نسبت به تسلیم آن در موعد مقرر اقدام نکند، مشمول **جریمه غیر قابل بخشودگی** معادل سی درصد (۳۰٪) مالیات متعلق برای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون و (۱۰٪) مالیات متعلق برای سایر مؤدیان می‌باشد.

حکم این ماده در مورد درآمدهای کتمان شده در اظهارنامه‌های تسلیمی و یا هزینه‌های غیرواقعی نیز جاری است.

جریمه ماده ۱۹۳ - عدم ارائه دفاتر

نسبت به مؤدیانی که به موجب این قانون و مقررات مربوط به آن مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند در صورت عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر مشمول جریمه‌ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات برای هر یک از موارد مذکور خواهند بود.

تبصره - عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

جرایم ماده ۱۹۵ و ۱۹۶ - در خصوص انحلال اشخاص حقوقی

ماده ۱۹۵ - جریمه تخلف آخرین مدیران شخص حقوقی از لحاظ عدم تسلیم اظهارنامه موضوع ماده (۱۱۴) این قانون ظرف مهلت مقرر یا تسلیم اظهارنامه خلاف واقع به ترتیب عبارتست از دو درصد و یک درصد سرمایه پرداخت شده شخص حقوقی در تاریخ انحلال.

ماده ۱۹۶ - جریمه تخلف مدیر یا مدیران تصفیه در مورد تقسیم دارایی شخص حقوقی قبل از تصفیه امور مالیاتی شخص حقوقی یا قبل از سپردن تأمین مقرر موضوع ماده (۱۱۸) این قانون معادل ۲۰٪ مالیات متعلق خواهد بود که از مدیر یا مدیران تصفیه وصول می گردد.

جریمه ماده ۱۹۷ - عدم تسلیم فهرست، قرارداد و مشخصات

ماده ۱۹۷ - نسبت به اشخاصی که به شرح مقررات این قانون مکلف به تسلیم صورت یا فهرست یا قرارداد یا مشخصات راجع به مؤدی می‌باشند، در صورتی که از تسلیم آنها در موعد مقرر خودداری و یا برخلاف واقع تسلیم نمایند، جریمه متعلق در مورد حقوق عبارت خواهد بود از ۲٪ حقوق پرداختی و در خصوص پیمان کاری ۱٪ کل مبلغ قرارداد و در هر حال با مؤدی متضمناً مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

*باید توجه داشت جریمه فوق در خصوص قراردادها و مشخصات موضوع ماده ۱۶۹ قابل اعمال نمی‌باشد.

جریمه ماده ۱۹۸ - مسئولیت تضامنی مدیران در پرداخت مالیات های قطعی

ماده ۱۹۸- در شرکت های منحل، مدیران تصفیه اشخاص حقوقی و در سایر شرکت ها مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی به طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن می باشند و **در دوران مدیریت آنها قطعی شده باشد** با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. این مسئولیت مانع از مراجعه ضامن ها به شخص حقوقی نیست.

جریمه ماده ۱۹۹ - عدم پرداخت مالیاتهای تکلیفی در موعد مقرر

ماده ۱۹۹- هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر است در صورت تخلف از انجام وظایف مقرره علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت، مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و دو و نیم درصد (۲/۵٪) مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت، خواهد بود.

چنانچه مالیات توسط دریافت کننده وجوه پرداخت شود، در این صورت جریمه دو و نیم درصد (۲/۵٪) موضوع این ماده تا تاریخ پرداخت مالیات توسط مؤدی مزبور از مکلفین به کسر و ایصال مالیات، مطالبه و وصول خواهد شد.

جریمه ماده ۲۰۲ - ممنوع الخروجی

ماده ۲۰۲- وزارت امور اقتصادی و دارائی یا سازمان امور مالیاتی کشور می تواند از خروج بدهکاران مالیاتی که میزان بدهی قطعی آنها برای اشخاص حقوقی تولیدی دارای پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذی ربط از بیست درصد (۲۰٪) سرمایه ثبت شده و یا مبلغ پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی تولیدی از ده درصد (۱۰٪) سرمایه ثبت شده و یا دو میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و سایر اشخاص حقیقی از یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال بیشتر است، از کشور جلوگیری نماید. حکم این ماده در مورد مدیر یا مدیران مسئول اشخاص حقوقی خصوصی بابت بدهی قطعی مالیاتی شخص حقوقی اعم از مالیات بر درآمد شخص حقوقی یا مالیات هایی که به موجب این قانون شخص حقوقی مکلف به کسر و ایصال آن می باشد و مربوط به دوران مدیریت آنان بوده نیز جاری است. مراجع ذیربط به اعلام وزارت یا سازمان مزبور مکلف به اجرای این ماده می باشند. حکم این ماده در مورد اشخاص عازم سفر واجب با درخواست و تأیید مراجع ذیربط اعزام کننده مبنی بر میسور نبودن پرداخت بدهی مالیات مربوط، با اخذ تضمین لازم جاری نمی باشد.

انواع جرم مالیاتی

ماده ۲۷۴- موارد زیر جرم مالیاتی محسوب می‌شود و مرتکب یا مرتکبان حسب مورد، به مجازات‌های درجه شش محکوم می‌گردند:

- ۱- تنظیم دفاتر، اسناد و مدارک خلاف واقع و استناد به آن
- ۲- اختفای فعالیت اقتصادی و کتمان درآمد حاصل از آن
- ۳- ممانعت از دسترسی مأموران مالیاتی به اطلاعات مالیاتی و اقتصادی خود یا اشخاص ثالث در اجرای ماده (۱۸۱) این قانون و امتناع از انجام تکالیف قانونی مبنی بر ارسال اطلاعات مالی موضوع مواد (۱۶۹) و (۱۶۹ مکرر) به سازمان امور مالیاتی کشور و وارد کردن زیان به دولت با این اقدام
- ۴- عدم انجام تکالیف قانونی مربوط به مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده در رابطه با وصول یا کسر مالیات مؤدیان دیگر و ایصال آن به سازمان امور مالیاتی در مواعد قانونی تعیین شده
- ۵- تنظیم معاملات و قراردادهای خود به نام دیگران، یا معاملات و قراردادهای مؤدیان دیگر به نام خود برخلاف واقع
- ۶- خودداری از انجام تکالیف قانونی در خصوص تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیاتی حاوی اطلاعات درآمدی و هزینه‌ای در سه سال متوالی
- ۷- استفاده از کارت بازرگانی اشخاص دیگر به منظور فرار مالیاتی

مجازات های جرایم مالیاتی

ماده ۲۷۵- چنانچه مرتکب هر یک از جرایم مالیاتی شخص حقوقی باشد، برای مدت شش ماه تا دو سال به یکی از مجازات‌های زیر محکوم می‌شود:

۱- ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی

۲- ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری

تبصره- مسئولیت کیفری شخص حقوقی مانع از مسئولیت کیفری شخص حقیقی مرتکب جرم نمی‌باشد.

جرایم مالیاتی - مسئولیت سایر اشخاص

ماده ۲۷۶- چنانچه هر یک از حسابداران، حسابرسان و همچنین مؤسسات حسابرسی، مأموران مالیاتی و کارکنان بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری در ارتکاب جرم مالیاتی معاونت نمایند و یا تخلفات صورت گرفته را گزارش نکنند به حداقل مجازات مباشر جرم محکوم می شوند. مجازات معاونت سایر اشخاص طبق قانون مجازات اسلامی تعیین می شود.

جرایم مالیاتی - مرور زمان مالیاتی

ماده ۲۷۷ - مرتکب یا مرتکبان جرائم مالیاتی علاوه بر مجازات‌های مقرر در مواد (۲۷۴) تا (۲۷۶) این قانون، مسؤول پرداخت اصل مالیات و جریمه‌های متعلق قانونی که تا مهلت مقرر در ماده ۱۵۷ این قانون مطالبه نشده باشد و همچنین ضرر و زیان وارده به دولت با حکم مراجع صالح قضائی می‌باشند.

بخش پنجم

مراجع حل اختلاف مالیاتی

مراجع حل اختلاف مالیاتی

الف-اعتراض به برگ تشخیص مالیات ب-اعتراض به برگ مطالبه مالیات	هیات حل اختلاف بدوی موضوع ماده ۲۴۴	۱
اعتراض به رای هیات حل اختلاف بدوی	هیات حل اختلاف تجدیدنظر موضوع ماده ۲۴۷	۲
الف- رای هیات حل اختلاف تجدیدنظر که توسط شعب شورای عالی مالیاتی نقض می گردد ب-نقض آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی توسط شعب دیوان عدالت اداری	هیات همعرض موضوع ماده ۲۵۷	۳
الف-اعتراض به عملیات اجرایی ب-اعتراض به قطعی نمودن مالیاتهای مستقیم قبل از قطعیت ج-اعتراض به مالیات های غیر مستقیم، هرگاه شکایت اجرایی از این جهت باشد که مطالبه مالیات قانونی نیست	هیات موضوع ماده ۲۱۶	۴
اعتراض به مطالبه مالیات از غیر مودی	هیات موضوع تبصره ماده ۱۵۷	۵
اعتراض درخصوص میزان استرداد اضافه پرداختی	هیات موضوع ماده ۲۴۳	۶
اعتراض به ناعادلانه بودن مالیات قطعی شده	هیات موضوع ماده ۲۵۱ مکرر	۷

بخش ششم

مالیاتهای تکلیفی

مالیاتهای تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴

*با توجه به اینکه مقررات ماده ۱۰۴ بر کسر مالیات تکلیفی بر اساس زمان پرداخت بوده ، کسر مالیات از مبالغ پرداختی از تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱ فارغ از تاریخ قرارداد یا انجام معامله یا ارسال صورت حساب یا صورت وضعیت موضوعیت نخواهد داشت.

و صرفاً تاریخ سند پرداخت (سند حسابداری که در آن حساب بانک بستانکار می شود) ملاک عمل است .

*مقررات موضوع تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۵ مربوط به مالیات بر ارزش افزوده می باشد.

مالیاتهای تکلیفی تبصره ماده ۸۶

پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند،

با عنوان **حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق التدریس، حق التحقیق و حق پژوهش** پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) می‌باشد. کارفرمایان موظفند در موقع پرداخت یا تخصیص، مالیات متعلقه را کسر و ظرف مدت تعیین شده در ماده (۸۶) این قانون با اعلام مشخصات دریافت کنندگان مطابق فرم نمونه اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسؤول پرداخت مالیات و جرایم متعلق خواهند بود.

بخش هفتم

شرکتهای دانش بنیان و فعالین در پارک های علم و فناوری

شرکتهای دانش بنیان – میزان معافیت و نحوه اعلام اسامی

میزان معافیت:

به موجب ماده ۳ قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات:

صد در صد درآمد حاصل از فروش کالاها و ارائه خدمات دانش بنیانی شرکتهای دانش بنیان معافیت از پرداخت مالیات، به مدت پانزده سال

نحوه اعلام اسامی شرکتهای دانش بنیان به سازمان امور مالیاتی کشور:

در اجرای ماده ۳ آیین نامه اجرایی، حوزه های فعالیت های دانش بنیان و معیارهای تشخیص مصادیق شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان به منظور برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۲ دستورالعمل توسط کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا تعیین و از طریق دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک قرار گیرد

شرکتهای دانش بنیان – نحوه تعیین مصادیق

در اجرای ماده ۳ آیین نامه اجرایی قانون، حوزه های فعالیت های دانش بنیان و معیارهای تشخیص مصادیق شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان به منظور برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۲ دستورالعمل توسط کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا تعیین و از طریق دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک قرار گیرد.

شرکتهای دانش بنیان - شرایط لازم برای احراز معافیت

*عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی، ترازنامه یا حساب سود و زیان در موعد مقرر قانونی موجب عدم برخورداری از معافیت مالیاتی در سال مربوط خواهد شد.

*از سال ۱۳۹۵ و به بعد در صورت عدم رعایت مفاد تبصره ۱ ماده ۱۴۶ مکرر معافیت قابل اعمال نمی باشد.

*درآمدهای کتمان شده مشمول برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۳ قانون نخواهد بود.

*کتمان اطلاعات یا ارائه اطلاعات ناصحیح علاوه بر محرومیت از استفاده مجدد از حمایتهای قانون موجب پرداخت اصل مالیات به علاوه جریمه نقدی برابر معافیت های اعطا شده خواهد شد.

شرکتهای دانش بنیان – مواردی که مشمول معافیت نمی باشد

شرکتها و موسسات دانش بنیان که در زمینه «گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری» و «تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه شامل (طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوریهای برتر و با ارزش افزوده بالا» فعالیت می نمایند، شرکت یا مؤسسه دانش بنیان محسوب می شوند.

*فعالتهایی نظیر برگزاری و شرکت در همایشهای علمی، خدمات کتابداری، آموزش و کارآموزی، فعالتهای عادی و روزمره نرم افزاری و سایر فعالتهایی که هدف آنها طراحی محصولات یا خدمات یا بهبود کیفیت آنها نیست، از فعالیت های دانش بنیان به شمار نمی روند.

*نماینده گی شرکت های خارجی و شرکت های واردکننده محصولات دانش بنیان که به امر تجارت می پردازند، از شمول این آیین نامه خارج هستند.

* شرکت های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت ها و مؤسساتی که بیش از پنجاه درصد از مالکیت آنها متعلق به شرکت های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت های قانون نیستند.

واحدهای پژوهشی، مهندسی و فناوری مستقر در پارکهای علم و فناوری

*الحاق یک تبصره به ماده ۲۸ آیین نامه اجرایی و تنفيذ آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به عنوان مقررات اجرایی ماده ۹ قانون:

واحدهای فناوری (پژوهشی و فناوری و مهندسی) مستقر در پارکهای علم و فناوری که با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایجاد می‌شوند و در جهت انجام مأموریت های محوله به **فعالیت اشتغال دارند، نسبت به درآمدهای حاصل از فعالیتهای مذکور در مجوز که صرفاً در پارک های علم و فناوری تحقق می یابد از تاریخ صدور مجوز توسط مدیریت (رئیس) پارک از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی مصوب ۱۳۷۲ با رعایت سایر مقررات آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه برخوردار خواهند بود.**

واحدهای پژوهشی، مهندسی و فناوری مستقر در پارکهای علم و فناوری

*در اجرای مقررات ماده ۴۷ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه، واحدهای فناوری (اعم از دولتی و خصوصی) که مجوز خود را از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون برنامه پنجم توسعه تا تاریخ لازم الاجرا شدن قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان (۱۳۸۹/۱۰/۲) دریافت نموده باشند، معافیت آنها در اجرای ماده ۱۴۶ قانون مالیاتهای مستقیم تا پایان دوره مربوط با رعایت مقررات قابل اعمال خواهد بود

*شرکتهای دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتها و موسساتی که بیش از پنجاه درصد مالکیت آن ها متعلق به شرکت های دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی است، چنانچه مجوز فعالیت در پارک های علم و فناوری را بعد از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات (۱۳۸۹/۱۰/۲) دریافت نموده باشند، مشمول معافیت موضوع این قانون نخواهند بود

واحدهای پژوهشی، مهندسی و فناوری مستقر در پارکهای علم و فناوری

- *معافیت قانونی مذکور به فعالیت های خارج از پارک علم و فناوری و همچنین سایر شرکتهای تولیدی و صنعتی تسری ندارد.
- *در صورت انتقال واحدهای فناوری به خارج از پارک های علم و فناوری، از تاریخ انتقال مشمول برخورداری از معافیت موضوع این ماده نخواهند بود.
- *عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی، در موعد مقرر قانونی موجب عدم برخورداری از معافیت مالیاتی در سال مربوط خواهد شد.
- *از سال ۱۳۹۵ و به بعد در صورت عدم رعایت مفاد تبصره ۱ ماده ۱۴۶ مکرر معافیت قابل اعمال نمی باشد.
- *درآمدهای کتمان شده مشمول برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۹ قانون نخواهد بود.

تشکر از حسن توجه شما